

Naziv kolegija	„PSIHOPATOLOŠKE“ DEVIJACIJE NEZRELE RELIGIOZNOSTI						
Kratika	MT10/7	ISVU šifra	95527				
Vrsta	Predavanja (1 sat tjedno)						
Razina	Osnovna						
Godina	IV.	Semestar	zimski (VII.)				
ECTS	2 ECTS boda.						
Nastavnik	Izv. prof. dr. sc. Suzana Vuletić						
Cilj ili svrha kolegija	Cilj kolegija je utemeljiti ispravnu predodžbu istinske religioznosti, koja svojim zrelim duhovnim, molitvenim i moralnim životom povezuju vjernika s Bogom, jačaju njegov unutarnji svijet i na taj način pozitivno utječu na duševno zdravlje, naspram iskrivljenih predodžbi o Bogu/sebi/moralu, pogrešnih oblika molitve/žrtve/pokore/odricanja, prenaplašenog osjećaja skrupulozne krivnje i ostalih oblika ekleziogeno-neurotičnih manifestacija.						
Preduvjeti za upis	Solidno predznanje opće i razvojne psihologije, fundamentalne, dogmatske i moralne teologije.						
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno završenog kolegija student će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prepoznati oblike prave religioznosti, te razlučiti iskrivljene pojmove o Bogu/vjeri/moralu. 2. Prosuditi poznavanje ispravnih vjerskih istina i zahtijevanog moralnog ponašanja. 3. Identificirati nerazumne ili preteške „pseudo-religiozne“ zahtjeve koji se zbog svojih previsokih moralnih načela, mogu učiniti neostavrivima pojedincu, gomilajući mu osjećaj skrupulozne krivnje, što se može očitovati u obliku neuroza. 4. Integrirati religiozne poticaje za jačanje duševne stabilnosti pojedinca, duhovne snage, nutarnje čvrstoće, mira i opuštenosti, lijepih duhovnih doživljaja, motivacije i pozitivnih razvijanja svojih mogućnosti. 						
Povezanost ishoda učenja, nastavnih metoda i ocjenjivanja	Nastavna aktivnost	ECTS	Ishod učenja	Aktivnost studenata	Metode procjenjivanja	Bodovi	
						min	max
	Nastava utemeljena na motivirajućem procesu poučavanja	0,5	1-4	Prisutnost na nastavi uz aktivno sudjelovanje (razumijevanje, prepoznavanje, povezivanje)	Evidencija praćenja i aktivnog zalaganja studenta Rasprava	10	20
	Izrada elaborata	0,5	1-4	Izrada znanstvenog elaborata (prikazivanje usvojenosti primjene nastavnih smjernica identificiranjem uočenih problema)	Kritička analiza	20	40
	Završni ispit	1	1-4	Ponavljanje usvojenog gradiva Analiziranje i sintetiziranje činjenica kojima se stvara svijest o poznatim granicama područja učenja, te njihovo vrjednovanje	Usmeni ispit Vrjednovanje	30	40
	Ukupno:	2				60	100
Konzultacije	Vrijeme konzultacija predviđeno je: <i>ponedjeljkom od 13-14 h. Kabinet br.1.</i> Molim prethodno najaviti konzultacije mailom: <i>suzanavuletic007@gmail.com.</i>						
Kompetencije koje se stječu	Po odslušanosti kolegija očekuje se da student zna prepoznati i pastoralno odgovoriti na uočene simptome „psihopatoloških“ tipova iskrivljene, ekstrinzične, religioznosti i skrupulozne moralnosti, nezrelih, psiho-afektivnih ličnosti, pojedinih fanatičnih vjernika infantilne pobožnosti.						

<p>Sadržaj</p>	<p>Pored nesumnjivo, velikih, pozitivnih doprinosa religioznosti u psihičkom životu pojedinca, religioznost može katkada predstavljati i određene rizične faktore za njegovo duševno zdravlje, poput ekleziogenih neuroza, kod osoba nezrele i ekstrinzične religioznosti.</p> <p>Ekleziogene su neuroze oblici nezrelog ponašanja, a obuhvaćaju neurotičnu religioznost koju karakterizira kontradiktorno ponašanje: s jedne strane utopistička naivnost, a s druge racionalizam; s jedne strane moralna hiperskrupuloznost, a s druge laksizam; agresivnost prema vjerskim autoritetima i istodobno servilnost; potrebu da bude čašćen i istodobno sažalijevan...Svi su ti oblici religioznog ponašanja u biti patološke naravi i odgovaraju poremećajima u strukturi i evoluciji religioznosti, razrađeni kroz deset psihopatoloških tipova nezrele religioznosti: ovisna religioznost, religioznost koja nagrađuje, zamjenska religioznost, religioznost iz straha, mazohistička religioznost, hipomanična religioznost, opsesivna religioznost, svjesni i nesvjesni neurotični ateizam, neurotičko vjersko obraćenje. U tim tipovima, koji obuhvaćaju nezrele psiho-afektivne ličnosti, najbolje se prepoznaju temeljne značajke ekleziogenih neurotika.</p> <p>Ukazujući na ova potencijalna religiozna zastranjenja, želimo jasno naglasiti da vjerski život ne uzrokuje psihoneuroze, nego sam neurotik unosi u svoju psihopatologiju određene vjerske sadržaje, kanalizirajući osobne psihičke smetnje u vjeru, koja na taj način postaje njihovo izričito očitovanje.</p> <p>Kolegij se zaključuje ukazivanjem pozitivnih religioznih vrijednosti i smjernicama kako pastoralno odgovoriti na predočene probleme, jer u konačnici, Crkva i jedinstvo naroda Božjeg ovise o stupnju integracije svakoga zrelog člana, a zdrav duhovni život ne može se graditi na negativnostima, nego na idealima.</p>
	<p>1. RELIGIOZNI DOŽIVLJAJ</p> <p>1.1 Povijesni prikaz zanimanja istaknutih psihologa za religiju</p> <p>1.1.1. <i>Sigmund Freud: Religija kao opsesivna neuroza i isprazna iluzija</i></p> <p>1.1.2. <i>Alfred Adler: Funkcionalno-Instrumentalni odnos religioznosti</i></p> <p>1.1.3. <i>Carl Gustav Jung: religija kao vrijednost za psihičko zdravlje</i></p> <p>1.1.4. <i>Erich Fromm: Religija kao motivacija</i></p> <p>1.1.5. <i>William James: Važnost religioznost iskustva</i></p> <p>1.1.6. <i>Gordon Willard Allport: Religija kao smisao života</i></p> <p>1.1.7. <i>Viktor Frankl: Utjecaj religioznosti na duševno zdravlje</i></p> <p>1.2. Religioznost kroz ljudski razvoj</p> <p>1.2.1. <i>Djetinjstvo i religioznost</i></p> <p>1.2.2. <i>Religioznost u mladenaštvu</i></p> <p>1.2.3. <i>Odluke vjere u zreloj dobi</i></p> <p>1.3. Religiozni doživljaj u egzistencijalnim trenucima</p> <p>1.3.1. <i>Pozitivna iskustva</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Prava slika Boga</i></p> <p>1.3.2. <i>Negativna iskustva</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Iskrivljena predodžba o Bogu</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Iskrivljena slika o sebi</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Žrtve</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Odricanja</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Tjelesne pokore</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Pogrešni oblici molitve</i></p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Skrupulozna grešnost i osjećaj krivnje</i></p>
	<p>2. BIOMEDICINSKE DATOSTI PSIHOLOŠKIH POJAVA DUHOVNIH BOLESTI I EKLEZIOGENIH NEUROZA</p> <p>2.1. Duhovne bolesti</p> <p>2.2. Neurotični simptomi suvremenog društva</p> <p>2.3. Neurotični simptomi kod vjernika</p> <p>2.3.1. <i>Dogmatsko-juridički vjernik</i></p> <p>2.3.2. <i>Liberalno-fideistički vjernik</i></p> <p>2.3.3. <i>Kritičko-reformatorski vjernik</i></p> <p>2.3.4. <i>Autoritativno-konzervativni vjernik</i></p> <p>2.3.5. <i>Mistično-kontemplativni vjernik</i></p> <p>2.3.6. <i>Apostolsko-aktivistički vjernik</i></p> <p>2.4. Ekleziogene neuroze</p> <p>2.5. Uzroci ekleziogenih neuroza</p>

	<p>3. PSIHOPATOLOŠKE POJAVE NEREALNIH RELIGIOZNIH OČEKIVANJA I NEGATIVNOG UTJECAJA NEZRELE RELIGIOZNOSTI NA ČOVJEKA</p> <p>3.1. Ekleziogene neuroze</p> <p>3.1.1. <i>Ovisna religioznost</i></p> <p>3.1.2. <i>Religioznost koja nagrađuje</i></p> <p>3.1.3. <i>Zamjenska religioznost</i></p> <p>3.1.4. <i>Religioznost iz straha</i></p> <p>3.1.5. <i>Mazohistička religioznost</i></p> <p>3.1.6. <i>Hipomanična religioznost</i></p> <p>3.1.7. <i>Opsesivna religioznost</i></p> <p>3.2. Ekleziogene neuroze u službi kanaliziranja osobnih psihičkih oboljenja</p> <p>3.2.1. <i>Histerični stil</i></p> <p>3.2.2. <i>Opsesivni stil</i></p> <p>3.2.3. <i>Depresivno-mazohistični stil</i></p> <p>3.2.4. <i>Narcisoidni stil</i></p> <p>3.2.5. <i>Paranoični stil</i></p> <p>3.3. Patološke karakteristike ličnosti kao pozitivne osobine nekih svetaca</p> <p>3.3.1. <i>Astenična ličnost: pasivno-osamljena duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.2. <i>Povučena ličnost: aktivno-osamljena duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.3. <i>Inadekvatna ličnost: pasivno-ovisna duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.4. <i>Histerična ličnost: aktivno-ovisna duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.5. <i>Narcistička ličnost: pasivno-neovisna duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.6. <i>Agresivna ličnost: aktivno-neovisna duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.7. <i>Kompulzivna ličnost: pasivno-ambivalentna duševna konstitucija</i></p> <p>3.3.8. <i>Negativistička ličnost: aktivno-ambivalentna duševna konstitucija</i></p>
	<p>4. POZITIVNI UTJECAJ RELIGIOZNOSTI NA DUŠEVNO ZDRAVLJE ČOVJEKA</p> <p>4.1. Pozitivni utjecaj religioznih praksi</p> <p>1.1.1. <i>Sakramenti</i></p> <p>1.1.2. <i>Molitva</i></p> <p>1.1.3. <i>Ispovijed</i></p> <p>1.1.4. <i>Meditacija</i></p> <p>1.1.5. <i>Duhovna obnova</i></p> <p>1.1.6. <i>Religiozni simboli</i></p> <p>4.2. Odlike zdravog duhovnog života</p> <p>5. INTERDISCIPLINARAN PRISTUP CRKVENOG PASTORALA I PSIHOTERAPIJE</p> <p>5.1. Dušobrižnički tretmani u svojstvu duhovne medicine/pastoralni razgovori</p> <p>5.2. Kompetencija psihologije i psihopatologije za psihoterapiju</p>
Obvezna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ČORIĆ, Š., <i>Psihologija religioznosti</i>, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2003.; ➤ NIKIĆ, M., <i>Očima psihologa teologa</i>, Zaklada biskup Josip Lang, Zagreb, 2011.; ➤ SZENTMARTONI, M., <i>Psihologija duhovnog života</i>. Putevi autentične ljudskosti, Ignatiana, Zagreb, 2023.; ➤ VULETIĆ, S., Iskrivljene slike religioznosti, u: <i>Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije</i> 147 (2019.) 5., str. 41.-45.; ➤ VULETIĆ, S., „<i>Psihopatološki</i>“ tipovi nezrele i moralno skrupulozne religioznosti, (Scripta ad usum privatum); ➤ ŽIVKOVIĆ, I., VULETIĆ, S., Ekleziogene neuroze u psihopatološkim oblicima religioznosti, u: <i>Društvena istraživanja</i> 92 (2007.) 6, str. 1263.-1286.
Preporučena literatura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ANČIĆ, B., <i>Religija i zdravlje: vjerska zajednica kao socijalni resurs</i>, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Zagreb, 2016.; ➤ FROMM, E., <i>Psihoanaliza i religija</i>, V.B.Z., Zagreb, 2000.; ➤ IVANČIĆ, T., <i>Dijagnoza duše i hagioterapija</i>, Teovizija, Zagreb, 2015.; ➤ LEPP, I., <i>Higijena duše</i>, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1991.; ➤ VULETIĆ, S., ŽIVKOVIĆ, I., Aspetti devianti del fanatismo religioso, u: <i>Analecta TOR</i> 177 (2006.), str. 651.-670.; ➤ ŽIVKOVIĆ, I., VULETIĆ, S., Authentic versus non-authentic religiosity – Psychopatology and sanctity, u: <i>Analecta TOR</i> 177 (2006.), str. 477.-510.
Oblici provođenja nastave	Predavanja popraćena power point prezentacijama, primjeri iz psihološke analize
Način provjere znanja i polaganja ispita	Pisani elaborat, usmeno polaganje ispita

Jezik poduke i mogućnosti praćenja na drugim jezicima	Hrvatski, talijanski, engleski jezik.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog kolegija i/ili modula	Upitnik o dimenzijama religioznosti i njezinu utjecaju na svagdanji život.